

TALEPUNKTER

[KUN DET TALTE ORD GÆLDER]

Samråd i ERU den 22. september 2016 om forbrugerbeskyttelse i forhold til betalingsdata – Spørgsmål C og D stillet efter ønske fra Mette Reissmann (S)

[Indledning]

- Tak for invitationen til at drøfte forbrugerbeskyttelse i forhold til betalingsdata.
- Der er stillet to spørgsmål til samrådet. Jeg besvarer de to spørgsmål i sammenhæng.

Ad spørgsmål C:

”Hvordan vil ministeren sikre, at forbrugerbeskyttelsen i forhold til betalingsdata fremadrettet ikke forringes i forbindelse med, at betalingstjenesteloven skal ændres inden 2018 på grund af et nyt EU-direktiv?”

[Baggrund]

- For overblikkets skyld begynder jeg med at redegøre for indholdet af de nuværende danske regler. Bagefter vil jeg beskrive de ændringer, der skal foretages, for at Danmark lever op til reglerne i det nye betalings-

tjenestedirektiv – uden dog at fremsætte et lovforslag, som vi kommer tilbage til senere i denne folketings-samling. Dette fremgår også af regeringens lovpro-gram.

- Ifølge betalingstjenestelovens § 85 må oplysninger om, hvor et betalingsinstrument, fx et betalingskort, er brugt, og hvad der købes, kun anvendes til at gennemføre betalingen – ikke andet.
- Derudover kan oplysningerne behandles i visse situa-tioner, hvor det er nødvendigt for at sikre rets-håndhævelsen, forhindre misbrug eller lignende.
- Formålet med de danske regler har været at sikre, at betalingsoplysninger ikke benyttes til for eksempel opstilling af forbrugsprofiler og uønsket kortlægning af forbrugsmønstre.
- Den danske bestemmelse indebærer, at betaleren ikke kan samtykke sig ud af reglen – altså at forbrugeren ikke kan give en tilladelse.

- Hensynet har her indtil nu været, at det kan være svært for forbrugeren at have overblik over, hvad der i givet fald ville blive givet tilladelse til.
- Ifølge gældende praksis på området gælder reglerne alle virksomheder. Det indebærer, at virksomhederne ikke må kortlægge de enkelte kunders forbrugsmønstre ud fra oplysninger om, hvor kundens betalingsinstrument har været anvendt, og hvad der er købt.
- Finanstilsynet har imidlertid givet dispensation til en række finansielle virksomheder, så de kan tilbyde forbrugsoverblik via netbank. Dispensationen er givet med hjemmel i betalingstjenestelovens § 1, stk. 3 og gælder kun services, der alene er rettet mod forbrugeren.
- Herudover gælder reglerne ikke såkaldte loyalitetskort, fx fra supermarkeder eller kaffekort, som virksomhederne gerne må anvende oplysninger fra.

[Ændringer som følge af PSD2]

- Betalingstjenesteloven medfører altså i dag som udgangspunkt, at der ikke må opstilles budgetter og forbrugsoverblik på baggrund af betalingsoplysningerne på vegne af forbrugeren, selv hvis forbrugeren måtte ønske det.
- 13. januar i år trådte det reviderede betalingstjenestedirektiv, som også kaldes PSD2, i kraft. Direktivet skal være implementeret i dansk lovgivning senest 13. januar 2018.
- PSD2 regulerer blandt andet en ny type virksomheder – kaldet kontooplysningstjenesteudbydere – som netop tilbyder at lave budgetter og forbrugsoverblik til deres kunder.
- Ifølge direktivet skal forbrugeren have lov til at give udbydere af denne type tjenester adgang til betalingsoplysningerne i forbrugers netbank.
- Betalingstjenesteloven vil derfor skulle ændres på en række områder, så denne type tjenester tillades.

- De konkrete kontooplysningstjenester, som de nye tredjeparter ifølge direktivet skal kunne udbyde, svarer i høj grad til, hvad bankerne allerede i dag kan tilbyde som følge af Finanstilsynets dispensation.
- Der er altså primært tale om, at andre virksomheder end bankerne nu får lov til at tilbyde denne type tjenester.
- Det vil ifølge direktivet være en betingelse, at en udbyder kun må tilgå og behandle betalingsoplysningerne, hvis forbrugeren har givet sit udtrykkelige samtykke.
- Derudover regulerer PSD2 ikke, hvad data i øvrigt må bruges til, når bare kunden giver samtykke.
- Der skal altså tages stilling til om kunders data ud over kontooplysningstjenester må bruges til andre formål, hvis persondatalovgivningen er overholdt og forbrugeren har givet sit samtykke.

[Regeringens tilgang]

- På den baggrund har der været rejst en række bekymringer i forhold til forbrugerbeskyttelsen, når vi skal

implementere det nye betalingstjenestedirektiv PSD2 i Danmark.

- Regeringen – vil jeg gerne understrege – har selvsagt ikke planer om at indrette den kommende betalings-tjenestelov på en måde, der ikke er til gavn for forbrugerne.
- Der deler jeg spørgerens overordnede vurdering. Så er spørgsmålet, hvordan man gør det gavn for forbrugerne. Det er jo en politisk diskussion.
- Der kan fx være følsomme oplysninger i de betalingsdata, der bliver generet, når man gennemfører elektroniske betalinger. Derfor skal data behandles med den rette omhu og ikke kunne bruges til hvad som helst.
- I et samfund, der bliver mere og mere digitalt kommer man selvfølgelig i flere politiske diskussioner om netop det tema, som spørgeren tager op, blandt andet i forhold til datalæk.
- Jeg mener, at vi kan indrette lovgivningen på en måde, der er til større gavn for forbrugeren end i dag. Med det udgangspunkt har jeg to pejlemærker for det

lovforslag, jeg kommer til at diskutere med Folketingets partier:

- For det første må vi forstå, at digitaliseringen giver nye muligheder. Digitaliseringen er kommet for at blive. Jeg mener, det er vigtigt, at vi udnytter de muligheder, den teknologiske udvikling åbner for, som kan være til stor gavn for forbrugerne.
- For det andet er jeg overbevist om, at forbrugerne er i stand til at træffe oplyste valg, og jeg er overbevist om, at vi kan have tillid til den enkelte forbruger.
- Derfor mener jeg, at vi skal skabe et rum, som virksomhederne kan udfylde med de gode idéer, der ligger derude med det overordnede sigte, at behandlingen af data skal være i forbrugerens interesse, og med forbrugerens samtykke.
- Efter min opfattelse er opgaven altså at finde balancen mellem hensynet til forbrugerbeskyttelsen og muligheden for, at danske forbrugere kan få glæde af nye, innovative tjenester – ikke at afskærme forbrugeren fra at udnytte disse muligheder.
- Deri ligger der selvfølgelig nogle politiske diskussioner om, hvordan vi bedst sikrer det.

- Det bringer mig videre til besvarelsen af spørgsmål D.

Samrådsspørgsmål D: Agter ministeren at tage initiativ til at ændre betalingstjenesteloven, således at virksomheder fremover vil kunne få adgang til forbrugernes betalingsdata, sådan som Finansrådet og Dansk Erhverv foreslår jf. dr.dk "Bankerne vil med i din indkøbskurv" den 9. august 2016?

- Som nævnt i min besvarelse af spørgsmål C medfører det nye betalingstjenestedirektiv, at forbrugeren fremover skal kunne give såkaldte tredjeparter adgang til at behandle data fra forbrugers netbank.
- Det betyder, som også tidligere nævnt, at § 85 i betalingstjenesteloven skal ændres, så den lever op til direktivet.
- Det giver samtidig anledning til at se på, hvordan vi skal indrette reglerne i Danmark fremover.
- Jeg mener som sagt, at man bør anlægge en tilgang, der giver forbrugeren en større valgfrihed end i dag, så vi rammer en mere tidssvarende balance mellem forbrugers valgmuligheder og beskyttelsen mod uvedkommende brug af data.

- Konkret mener jeg, at den balance kan rammes ved at tillade behandling af data, hvis det er nødvendigt for at udbyde en specifik tjeneste, som forbrugeren ønsker at benytte sig af.
- Lad mig give et par eksempler:
- Bankerne bruger i dag betalingsoplysninger til at tilbyde sine kunder et forbrugsoverblik i netbanken. Det er i sagens natur nødvendigt at behandle denne type oplysninger for at kunne give forbrugsoverblikket.
- Den dispensation bankerne har i dag til at give overblikket, mener jeg skal skrives ind i loven.
- Det betyder ikke, at banken også skal have lov til at lade de oplysninger gå videre og bruge dem til fx kreditvurderinger, som der har været rejst en diskussion om.
- Det samme gælder for forsikringer. At en forbruger fx giver en bank tilladelse til at udarbejde et netbanksoverblik betyder ikke, at man også giver et forsikringsselskab i samme finansielle koncern adgang til at beregne forsikringspræmier på baggrund af de oplysninger.

- For at være helt konkret vil jeg gerne tage fat i et eksempel Forbrugerrådet Tænk har peget på. Tænk giver udtryk for en bekymring for, at en bank fx kigger på, hvilken medicin en forbruger køber, for derefter at give oplysningerne videre til et forsikringsselskab, så forbrugeren risikerer en højere præmie på sin livsforsikring.
- Det er ikke det, loven efter min mening skal give mulighed for. Så den bekymring vil jeg allerede i dag gerne mane i jorden. Det skal ikke være lovligt.
- Forbrugerrådet Tænk er også bekymret for, om man som forbruger kan blive tvunget til at acceptere brug af sine data, hvis man vil have et betalingskort.
- Igen: Det er ikke det, jeg har i tankerne. Det er ikke nødvendigt at få betalingsoplysninger for fx at tilbyde et Dankort. Derfor skal det ikke være en betingelse for at få et Dankort, at forbrugerne giver adgang til betalingsoplysninger.
- Med den tilgang skal et samtykke til, at butikken, banken eller en af de nye såkaldte tredjeparter indsamler og behandler kundens data tjene et konkret formål for forbrugeren. På den måde undgår vi, at

forbrugeren bliver presset til at give et ”ufrivilligt samtykke”, som jeg også ved spørgeren har været meget optaget af.

- Endelig mener jeg, at vi bør opretholde forbuddet mod videresalg af data.

[Afrunding]

- Den tekniske udformning af et lovforslag er netop nu i gang med at forberede. Derfor tager vi også hul på de politiske diskussioner her på dette samråd.
- Men jeg vil også gerne afslutningsvis sige, at jeg kommer til at tage en drøftelse med Folketingets partier inden fremsættelsen af forslaget.
- Det vil også være naturligt med den interesse spørgeren har vist for dette tema, at spørgeren og Socialdemokratiet kommer til at være en del af den drøftelse inden forslaget går i høring.
- Dette vil være med henblik på at inspirere hinanden til noget, der bør være til gavn for forbrugeren, og at data bliver brugt til ting, der er relevante, uden at bli-

ve misbrugt til ting, der ikke er i forbrugers interesse.